

per Intelligenza della Storia Reale. in 8. Tom. 2. 1779. 101
 Del Secolo XVIII. in cui si descrivono tutti i fatti Militari, e Politici avvenuti in Europa, e la defezione di tanto cio che è accaduto di rimarchevole in diverse parti del Mondo, che incomincia dall' Anno 1765. di cui è uscito il primo Tomo. in 8. 21
 Del grand'Ordine della Yamango, con varj eroi dell'ordine medesimo. in 8. 1777. 5
 Stanza del Sign. Dott. Domenico Tomci Arcivescovo di Tenebra a Selvaggio Dodoneo, in risposta del Poema della Conclusione dei Frati da esso Selvaggio a lui diretto. in 8. 5
 Tabula Vithonanz compacta, cum Theorematis ex Astronomia Ielchitibus, addito schemate zneo. in 8. Charta vulgo Imperiali. 1759. 4
 Tambiasi P. Thomz. Theologia Morali novissimis additionibus locupletata. in Fol. Tom. 1. 161
 Tausci P. Giacinto. Orazioni Epangeliche di tutti i Santi di Dio Santificati della Religione de' PP. Predicatori. in 4. 11
 Taffilo Luigi. Il Potere. 3. 1136
 Taffio Torquato. L' Aminta, Favola Boscheresca accresciuta, e adornata di otto Rami di grandezza della Regina con allato i suoi Capo-Pagine, Finaletti, e lettere iniziali incisi in Rame da perino Professore, tutti allusivi alla materia. in 12. fig. 87
 De Vita, & Scriptis Joannis Dominici Manfi Cong. M. Dei, primam Clerici Regularis, deinde Archiepiscopi Diocesis Lucensis. in 4. Carta grande. 1772. 31
 Virgili Opera. Confidazioni Morali sopra alcuni Venuti Canonico. Confidazioni Morali sopra alcuni Miseri di Gesù Cristo infante, per celebrare la Natività del suo SS. Natale. in 22. 22
 Dissertazione intorno la nomina del Romano Pontefice al Vescovado, ed altre Dignità Ecclesiastiche della Francia. in 8. 22
 Vita de' Santi Padri col Prato Spirituale, descritte dai Santi Girolamo, e Atanasio. in 4. 27
 Vita, e Memorie de' Santi Pretati alle Chiese della Diocesi di Venezia, in 8. Tom. 7. 1763. 251

Vita, e geste dell'Immortal Pontefice Sisto V. dell'Ordine de' PP. Minor Convent. in 8. 1770. 31
 E vita di D. Ferdinando Trivulsi di Padova, Monaco Olivetano. in 8. col suo Ritratto in Rame. 21
 Detta del Venerabile Servo di Dio P. Luigi la Nuova della Compagnia di Gesù, l'Apostolo della Sicilia. in 4. 31
 E vita di Saor Maria Gelstude Caterina Padrioli da Forlì Monaca Cappuccina Professa descritta dal P. Antonio Maria Berti, in 8. 21
 Detta del B. Bernardo da Colone dell'Ordine de' Minori Cappuccini. in 4. 31
 Del P. Pietro Cotone Confessore dell' Re di Francia Enrico IV., e Luigi, composta dal Coi d' Orleans. 8. 1753. 31
 D'Adolfo Mainardi Pivano di S. Crechi a Milano del Sign. Domenico Maria Manni, e da lui in questa Edizione corretta, ed accresciuta, aggiuntovi un Canto d' Incerto Autore in lode della pazzia di Bettina Veneziana, col suo Ritratto in Rame. 11 5
 Del Venerab. Servo di Dio D. Gio: Battista Nani Patrizio Veneto, e Monaco Bened. Caffinico di S. Giorgio Maggiore. Fol. 21
 Vocabolario de' Nomi, e Verbi della lingua Inglese raccolti, e spiegati nell'Italiana lingua da Giulio Cantillo Monteviggena a comodo di chi brama rettamente intendere, e correttamente scrivere la detta lingua Inglese. in 8. 21
 L' Uomo, o sia Memorie, ed Avvenute del Coi de' Senegal, scritte dal Sig. Abb. Prevost, trad. dal Francese. in 8. Tom. 1. 1763. 61
 Zambaldi, saggio per scrivere alla Storia dell' Uomo. in 8. Tom. 1. 41
 Zaccaria F. Francesco. Biblioteca di varia letteratura straniera, antica, e moderna, compilata dagli Auori degli Annali Letterari d' Italia, in 4. Modena. 1763. 61
 Detto Annali Letterari d' Italia, li quali incominciano dall' Anno 1756., e possono servire di continuazione all' Istoria Letteraria del P. Suddetto, al qual Anno appunto sono rimasti col Tomo XIV. in 8. Tom. 3. 241

P O E N I T E N S

JUSTIFICATUS,

S E U

THEOLOGICA DOCTRINÆ CATHOLICÆ ECCLESIAE

De usu Virtutum Pœnitentem ad Justificationem
disponentium explicatio,

QUÆ, VEL SOLA, VEL APPENDICIS LOGO OPERIBUS

R. P. GABRIELIS ANTOINE

*Adjuncta legatur, firmissimis sane utriusque Theologiae fundamentis
immixta undique reperietur.*

V E N E T I I S
MDCCLXXXIII.

APUD ANTONIUM ZATTA
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

PENITENS

JUSTIFICATUS

182

THEOLOGICA DOCTRINÆ C. ECCLESIAE

„ Quia inter cetera unum est quod sanctam maxime perturbat Ecclesiam, Falsa videlicet Penitentia, Confratres nostros (Episcopos) & Presbyteros admonemus, ne falsis Penitentis Laicorum animas decipi, & in infernum pertrahi patiantur. “ Sacros. Concilium Lateran. 11. Can. 22.

„ Sape & reprobi peccata Confitentur, sed deslere contemnunt. Electi autem culpas suas, quas vocibus Confessionis aperiunt, distrieta animadversionis fletibus insequuntur “ . D. Gregorius Mag. l. 8. c. 15.

„ Sicut teste Jacobo Fides sine operibus mortua est, ita opera sine Fide mortua sunt. “ D. Hieronymus in ep. ad Galatas.

V E N E T I S

MDCCLXXXIII

APUD ANTONIUM ZATTI

SUPERIORUM PARNISSU, AC PRINICIPALIO

PENITENS JUSTIFICATUS,

SEU

THEOLOGICA DOCTRINÆ C. ECCLESIAE

DE USU VIRTUTUM PENITENTEM AD JUSTIFICATIONEM
DISPONENTIUM EXPLICATIO.

In primis circa *Fidem Justificantem* queritur,

I. **U**trum, dum quis ad Sacramentalem Absolutionem preparatur, teneatur ad suam Contritionem præmittere Supernaturalem Actum Formalem Explicitem Fidei Mysteriorum ad ipsam Contritionem immediatius concurrentium, ita proxime ac recentier elicitem, ut cum ea ab illo concipiatur, ipse Actus Fidei adhuc certo perseveret proprie *Virtualis*?

II. Utrum ejusmodi Fidei Actus Formalis Explicitus reipsa ex uno ad alium diem adeo certo perseveret proprie *Virtualis*, ut ipse Penitens cum iterare non teneatur post eam interruptionem, quæ fit per somnum?

Secundo circa *Penitentiam Justificantem* queritur,

Utrum sit prudenter existimanda sufficiens ad Sacramentalem Absolutionem Penitentia illa, quæ consistit in eliciendo quemdam doloris Actum (quod vulgo dicitur facere unum Actum Contritionis), idest in ponendo semel, vel iterum aliqualem conatum ad eliciendum ejusmodi Actum? Confessariis, ac Penitentibus a P. Emmanuele de Payva Soc. J. Theologo in duobus Tractatibus olim propositus.

Opus sane omnibus perquam utile, & quamplurimis maximopere necessarium, in quo Ecclesiae C. Doctrina recte explicata, & pluribus perverfis præjudicatis sententiis, ac perniciosissimis æquivocis, quæ dæmonis fraude, & hominum incuria in negotio humanæ Justificationis subreperant, ad Cimmerias tenebras amandatis, ita plura in Sanctificationis Materia feitu dignissima, & ceteroquin a DD. vix, aut certe satis obiter ac perplexè tacta novis observationibus ex secretiore utriusque Theologiæ penu depromptis, solide ac perspicue dilucidantur, ut, dum vetera dicuntur, nova dici videantur.

PRÆFATIO.

I. **C**um summam atque maxime deplorandam licentiam, qua plurimi Christi Fideles in omne vitiorum genus frequenter prolabantur, atque vix e Confessariorum pedibus surgentes in eadem peccata, quæ paulo ante confessi fuerant, (1) relabuntur, quin vel minimam sollicitudinem ad eorum correctionem obtinendam impendant, nobiscum taciti perpenderit: cumque insuper ponderaverimus facilitatem maximam, quæcum ætate nostra plures ex eis vix a quovis infelici libertatis assertore contra inconcussa nostræ Religionis Mytheria putidum aliquod Sophisma propositum audiunt, statim ad Impietatem, Irreligionem, Indifferentissimum desiciunt, & in Hæresim, in Deismum, Philosophismum, vel Atheismum misere prorunt; cum inquam, hæc, aliaque id genus observaverimus, in suspicionem incidimus & Ignorantiam multam, & Equivocationes pene incredibiles in plurimorum catholicorum Fide, atque Pœnitentia reperiri. Reque diligentius perpensa deprehendimus, quod quamvis S. R. Ecclesia ab Apostolorum temporibus traditione primitus, & postea etiam scriptis (uti in suo antiquo Rituali dicto, Ordo Romanus in Officio divino ec.) Confessariis præscripserit, ut ipsi post audita peccata eis Mytheria tunc Explicite credenda suggerentes ab omnibus, & singulari Pœnitentibus (2) in primis elicientiam Actus Formalis Expliciti Fidei eorumdem exigant, & postea ab eisdem competentem diligentiam, atque non superficiales conatus ad continendum verum Supernaturalem peccatorum dolorem exquirant (quæ quidem denuo quoad substantiam, ut ita dicam, nobis per Sacros. Tridentinam Synodum, & Catechismum Romanum inculcavit) nihilominus tamen 1. Eorum plures sibi persuadent se rite, recteque peccatorum Confessionem peregrisse, eo quod peccata omnia diligentissime, quamvis absque necessaria Supernaturali cordis conversione, seu Coaritione, Confessario narraverint. Contenti quippe sunt dolore illo Natu-

(1) Quando veræ Confessionis, Conversionis, ac Pœnitentia signum nobis ab Apostolo relictum stabilitas quedam in semel peracta Pœnitentia videtur, Tristitia, inquit, quæ secundum Deum est, Pœnitentiam in salutem stabilem operatur.

(2) Ordo in 4. Feria Quadragesimæ sic habet, Post ista omnia scrutata, & Pœnitentem corroboratum interroget eum Sacerdos, ita dicens: credis in Deum Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum? Respondeat Pœnitens: Credo. Item credis, quia istæ tres Personæ Pater, & Filius, & Spiritus S. unus sit Deus ec.? Quo prædicto totum se in terram prosternat, & genuit, atque suspiria, vel lacrymas prout Deus dederit, ab intimo corde producat. Sacerdos vero patiatur eum aliquantisper facere prostratum iuxta quod viderit eum divina inspiratione compunctum.

rali, qui, ut ait S. Bonaventura, ex lesione Natura oritur (quia, cum peccatum sit contra rationem, homini, qui quidem rationis compos est, quamdam adfert tristitiam, atque quoddam veluti tormentum, ex quo ipsi necessario peccatum ipsum Naturaliter displicet.) Aut certe contenti sunt illa peccatorum detestatione, qua plenus, quinimmo refertus horribilis infernus (1). 2. Multi præterea existimant se Pœnitentiam sufficientem elicere, quotiescumque ex aliquali brevi meditatione in Deum in se experiuntur, quamvis veluti in abstracto, aliquem nescio quem peccati dolorem.

II. Et si ejusmodi dolor a causis, principiis, ac Motivis ad verum Supernaturalem dolorem, ut oportet necessariis vel proflus, vel saltem debita ratione ac tendentia neque egrediatur, neque promanet. Tandem plurimi alii putant se tuto verum Supernaturalem Contritionis Actum elicuisse, simul ac semel, aut iterum in eo eliciendo aliqualem conatum adpotuisse. Hoc est simul atque tantillo doloris sensu semel, aut iterum, vel ad plurimum iterum, ac tertio aliquam Contritionis Actus Formulam recitent. Perinde atque Actus Contritionis Formula quædam Sacramenti Forma sit, quæ semel ac supra Materiam aptam prolata sit, absque ulla alia preteritis adfectione Sacramentum necessario conficere debeat. Eique diligentia, ac Contritioni & Sacramentorum valorem, & æternam salutem committere minime dubitant, ac si veri Supernaturales Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis Actus, ut oportet, ea facilitate, ac securitate, quæcum in fluminibus lapides, & in litore maris arenæ reperiuntur, ubique inventiantur.

III. Rursus per id, quod ad Fidem adinet, quamvis prædicta præscripserit Ecclesia: & ceteroquin credere Fide Supernaturali Actuali us oportet, seu Fide ejus datæ naturæ, qualitatis, tendentiæ ac perfectionis, quam Deus requirit, & quæ necessitate mediis necessaria est, ut videlicet cæcæ nostræ voluntati Supernaturaliter, ac proportione Supernaturalia Actuum Spei, Charitatis, & Contritionis Motiva Formalia proponat, sit majus quoddam ac difficilius, quam vulgo homines opinantur, attamen 1. Aliqui putant hanc Fidem consistere in habitibus nobis insusis addita ad plurimum quantumlacunque Dei, suorumque Mytheriorum Naturali cognitione atque adhesionem ad ipsa, vel certe addita quadam Fide acquisita eorumdem in se mere Naturali, quam prævie habere debet quicumque Actum Fidei postea elicere velit, quamque habent vel ipsi Schismatici, immo & Hæretici omnes. Alii præterea bene multi eam Fidem in non negandis positive divinis Mytheriis, aut in illis utcumque profitendis (quod sane fieri non potest absque aliqua adhesionem etiam firmam) consistere putant. Plurimi vero alii mordicus tenent eam consistere in quadam Fide Exercita atque Implicita in Actibus aliarum virtutum inclusa proveniente ab aliquo Actu Fidei forsitan olim facto. Quod ideo existimant 1. Quia ex-

(1) Nam ut in supplem. in 3. p. 9. 16. ar. 3. ait D. Thomas, Quia in nulla creatura talis ordo (Naturalis ad bonum,) vel inclinatio totaliter tollitur, ideo etiam in damnatis talis detestatio manet, & per consequens Pœnitentia passiva, vel quid simile, ut dicitur Sap. 5. Intra se Pœnitentiam agentis.

periuntur sibi in mente adhuc remanere existentia Dei, ac Mysteriorum per eum Actum vel per quamlibet aliam notitiam olim creditorum *quamdam Naturalem* recordationem ac reminiscenciam. 2. Quia ejusmodi praesens Fides *Exercita & Implicita* reputatur *Virtutis*, proindeque ad adultorum Justificationem sufficiens a quibusdam Theologis, qui praedicationis sententia nimis deferentes non satis perpendunt naturam ac durationem proprie *Virtutem* Actuum Fidei. Ex qua agendi ratione proliquot Fideles infideles, & proliquot Penitentes impenitentes coram Deo inveniuntur!

IV. Porro haec omnia nos quodammodo compellunt ad suscipiendum, quantum ingenio nostri imbecillitas feret, in hoc Opusculo examen propositarum quaestionum: *Utrum dum quis ec. Et utrum sit prudenter existimanda ec.* Non utique *Nova* dicturi (non enim res ejusmodi sunt, in quibus vel *Nova* admittenda, vel *vetera* temere omittenda sint), sed quae forsitan ob aliorum *non usum*, & ob aliorum *imperitiam* *Nova* videri possint, cum tamen *vetustissima* sint, semperque juxta spiritum ac sensum S. C. Ecclesiae *columna & firmamenti* veritatis nobis ab ipsa indicatis tenenda; quamvis a plerisque non satis bene intellectos, uti ex dicendis ad evidentiam usque patebit. Cum ceteroquin ut sapienter monet Melchior Canus in Relect. de Penit. p. 5. „ In Mediis ad salutem necessariis nemini ignorantia patrocinetur, ut sine illis aeternam salutem possit adipisci. „ Quapropter portento simile est homines existere, qui in hisce rebus praeterius stupidi, nihilque curantes videantur, perinde ac si nullus essent momenti, vel in re profus incerta ac difficilli tuti esse possent, vel saltem horum ignorantia ipsis suffragari posset; contra vero alios eorum ingenium acere, vanisque Sophismatibus Ecclesiae adeo luculentam doctrinam in damnum animarum pervertere atque offuscare contendere. Quia paveant Fratrum suorum tyrannos esse, atque paradisi januam ante ipsorum oculos claudere, quibus etiam per Matt. c. 23. a Domino dictum putandum est „ *vae vobis... qui claudistis regnum Caelorum ante homines, vos enim non intratis, nec introeuntes finitis intrare.* „

V. Lectorum prudentia erit hoc nostro Opusculo ad propriam, aliorumque salutem uti. Ceterum singulorum PP. ac DD. quorum doctrinam hoc loci collegimus, nomine cum Augustino de *dono perseverantiae* c. 24. dicemus „ Qui me errare existimant, etiam atque diligenter quae sunt dicta consideret, ne fortassis ipsi errent. „ Utque Lector noster humanissimus ejusmodi nostrarum (quia sunt S. Ecclesiae C. quaecumque unice, sancte protestamur, scire volumus) assertionum veritatem intelligere possit, ut omnia praedicta, quibus veluti nutritus est hac super re seponat, vel saltem de eorumdem veritate tantisper dubitet, ac diffidat. Neque contra veram Theologiam in quodam misero *non usu*, atque in plurimorum Fidelium perniciosissima *negligentia*, atque *incuria* tanquam in probata Ecclesiae praxi falsam securitatem, de qua plures sibi tanquam de vera perperam blandiuntur, fundare velit. Et assertionum nostrarum veritatem ex ipsa potius rerum coherentia, inconcussis fundamentis, ac urgentissimis rationibus, atque auctoritate statim adducendis, quam ex opinionibus a se, vel ab aliis haecenus nulla discussione admixtis ac praconceptis aestimet, ac non tam Conclu-

siones

siones deductas cum ejusmodi suis aliorumque praedictis committat, quam ad ipsam earum rectam deductionem, ejusque candide ac serio adtendat, secumque probe perpendat.

VI. Cum omnes pro posse gravissime obligemur in rebus ad salutem necessitate Medii necessariis ad inquirendum & assequendum veritatem, vel saltem ad interim praticandum quod tutius est, uti docent Omnes TT. quin ulli hic suffragetur invincibilis ignorantia, vel probabilitas etiam maxima, & multominus quaedam affectata male fundata securitas, qua cum plures nolunt dubitare, cum maxime dubitandum est. Perinde ac si ejusmodi rerum veritas non ex divinis institutis, ac ex rerum ipsarum essentia ac natura nobis ab Ecclesia, & ratione indicatis, sed ex cerebri nostri, aliorumque apprehensionibus ac praedictis sententia metiri, atque pendere debeat. Id denique a Lectore humani exigimus, quod a suo exegit Augustinus lib. 3. de Trinit. num. 2. scilicet „ In his ubi ipsa magnitudo quaestionis utinam tam multos inventores habere posset, quam multos contraditores „ habet. Verumtamen sicut Lectorem meum nolo esse mihi deditum, ita „ Correctorem nolo esse sibi. Ille me non amet amplius quam Catholicam „ Fidem, ille se non amet amplius quam Catholicam veritatem. Sicut il- „ li dico, noli meis litteris quasi Scripturis Canonice inservire, sed in il- „ lis „ Sc. ita illi dico, noli meas litteras ex tua opinione, vel conten- „ tione, sed ex divina lectione, vel inconcussa ratione corrigere „.

VII. Nam, ut verum fateamur, nos quidem non timemus nisi censuram eorum. Qui nos damnare velint indicta causa, seu suis praedictis unice innixi, quin sententias nostras legant, & quidem adtente. Verum quidem est ipsis nos respondere posse cum Div. Hieronymo epist. ad Paul. & „ Eust. „ Legant prius, & postea despiciant, ne videantur non ex iudicio, sed „ odii praesumptione ignorata damnare. „ 2. Qui omnia funditus se comprehendere existimant, quantumvis nullam vel certe satis exiguam in eorum studio operam collocaverint. Atque ideo in eo errore versantur, omnia scilicet necessario concipi debere juxta ideam, quam ipsi de his pueri conceperunt; neque aliter cuivis intelligere citra haereseos periculum licitum esse. Putant quippe eruditissimi homines non semel aliquas Catholicas veritates esse haereseos, & viceversa aliquas haereseos esse Catholicas veritates. Hi enim vero omnes apud eos, qui (merito ob ea, quae ipsi forte didicerunt) quavis eorumdem verba toridem Oracula arbitrantur, quantumque sententiam modo ea eorum praedictis refragetur, videntur impugnam, quinimmo funditus evertere. Si nihil haesitantes quadam Magistrali auctoritate dicant: „ Hic enimvero crassissimus error est, haec mehercule detestanda haeresis est; vel e contra haec tutissima, haec Catholicissima doctrina est. „ „ Sunt nonnulli (ait Mag. Canus de Locis Theol. lib. „ 8. cap. 5.) qui per eas persuasiones, quibus a principio sunt imbuti de „ rebus gravissimis sententiam ferunt, temeritate quadam sine iudicio, re- „ pentino quasi vento incitati, quae longe alia esset, si iudicio considerate, „ constanterque lata esset „.

VIII. Neque nobismet ipsis persuademus aliquantulum negotii, quod ab initio experiemur, dum ad imbuendos in rebus ejusmodi rudiores adingemur, a sapientibus reputandam esse sufficientem causam, quae nos ab ique gravissimis conscientiae stimulis ab Ecclesiae C. doctrinae necessaria praxi re-

vocanda aliquantulum impediatur, retardetve. Quidquid contra malum dæmon (cui non tam Catholica divinorum Myſteriorum *Profeſſio*, quam eorumdem *Supernaturalis Credentia ac Fides*, ut oportet diſplicere ſolet) per ſe, ſuoſque moliri conetur, ut interea infinitum Chriſtianorum numerum, qui peſſima ſorte Tunc, cum forte Formalem Fidei Actum proxime elicit, ſufficientes animi contentiones, conatuſque in elicienda *Supernaturali Contritione* non impendat, in æternum perditum iri patiamur. Animadvertimus tamen non ita nos perditæ eſſe noſtri amantes, ut convincere Catholicos ſophiſtas in eorum præjudiciis obſtratos poſſe arbitremur. Scimus quippe in ſummo æternæ ſalutis negotio hoc celeberrimis controverſiſtis, ſummique, quo ad ejuſdem Fidei Profeſſionem, Propagatoribus, dum in ejuſmodi ſurſurſus homines incidebant, quinimmo & vel ipſi potentiſſimo Servatori noſtro, dum contumaces Hebræos Divino ore alloquebatur, non eveniſſe. Cum eo proceſſerit hominum temeritas, ut nimis verum ſit illud Auguſtini lib. 3. de Doctr. Chr. cap. 10. „ Siquid Scriptura vel præcipit quod abhorret „ a Conſuetudine audientium, vel quod non abhorret culpaverit, ſi animum eorum jam verbi vinxit auctoritas, figuratam locutionem putant... „ Item ſi animum præoccupavit alicujus erroris opinio, quidquid aliter aſſeruerit Scriptura, figuratum homines putant “.

IX. Sit quidem Catholica Religio omnium unice ſumma, atque perſuaſi aptiſſima præfulgeat ea unica Characteribus, quæ ejus veritatem veluti ante oculos conſtituant, nihilo tamen minus obſtrata ſophiſticandi ratio ſemper commiſcitur vanas interpretationes, ac putida ſophiſmata, quibus ſplendiſſimam ejus veritatem illudat. Sit igitur etiam prædiſtarum ſententiarum C. veritas perquam maxime patens, ſit earum praxis ad hominum ſalutem perquam maxime neceſſaria, fueritque ut talis ab Eccleſia jam ab initio præſcripta, ac læpius inculcata Fidelibus, ea ipſa ſophiſticandi ratio multorum non uſu, atque incuria ſuffulta, eſtugia inveniet, quibus ejus inconcuſſam veritatem, ac neceſſitatem apud imperitos ſimiliter illudat. Maxime ſi ejuſmodi animi pertinaciam comitetur, ut frequenter accidit iis, qui pro nihilo habent terram deſiderabilem, quadam invidioſa indolentia circa propriam, aliorumque æternam ſalutem; vel aſtuta quadam inventia, qua cum quidam, ut eodem ſæpe 1. Ep. lib. 2. irridet lepidiſſimus Flaccus, aliena monita ut ut utilia rejicere ſolent „ Vel „ quia nihil rectum, niſi quod placuit ſibi, ducunt. Vel quia turpe putant pati „ vere minoribus, & qua imberbes didicere, ſenes perdenda ſateri “. Nec tandem contemnendum putemus etiam ad rem noſtram illud Senecæ princip. lib. de Vita beata, ſcilicet „ Non tam bene cum rebus humanis agitur, „ ut meliora pluribus placeant. Argumentum peſſimi turba eſt. Queramus „ quid optime factum ſit, non quid uſtatiffimum, & quid nos in poſſeſſione „ ne felicitatis æternæ conſtituat, non quod vulgo veritatis peſſimo inter „ preti probatum ſit “. Vale; & monitiſ noſtris ad majorem Dei gloriam iutor.

I N D E X

Tractatum, Diſſertationum, & Capitulorum, quæ in hoc Opere continentur.

TRACTATUS I.

Fides Juſtificans.

DISSERTATIO I.

Præmittitur deſinitio Fidei. Adferuntur aliquæ ipſius Fidei, ac Spei, Charitatis, & Contritionis diſtinctiones. Reſpondetur ad I. Quæſtum. Utrum, dum quis præparatur ad ſacramentalem Abſolutionem teneatur &c. ?

CAP. I. Præmittitur deſinitio Fidei divine Juſtificantis, ac præciſe ſar prærequiſite ad eliciendos noſtros Supernaturales Actus Spei, Charitatis, & Contritionis. Adferunturque aliquæ ejuſdem Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis diſtinctiones. ibid.

CAP. II. Notantur aliqua neceſſitates hujuſce Explicationis obſervanda.

CAP. III. Reſpondetur ad prædiſtum I. Quæſtum. Utrum ſcilicet dum quis præparatur ad ſacramentalem Abſolutionem, teneatur ad ſuam Contritionem præmiſſe Supernaturalem Actum formalem Explicitem Fidei Myſteriorum ad ipſam Contritionem immediatus concurrenſium, ita proxime ac recenter elicitum, ut cum ea ab illo conſeſſus, ipſe Actus adhuc certo perſequeret proprie Virtualis? Adſeruntur. Et probatur.

DISSERTATIO II.

Reſp. ad II. Utrum ejuſmodi Fidei Actus Formalis Explicitus &c. Probaturque tum a Ratione, cum ab Auctoritate, quibus magnopere confirmatur etiam adſeruntur ad I. quæſtum hujuſce ſtabiliſſimas.

PARS PRIMA.

Reſp. Negative ad II. quæſtum. Utrum ejuſmodi Fidei Actus &c. Probaturque a Ratione.

CAP. I. Reſp. ad prædiſtum II. quæſtum. Utrum ejuſmodi Fidei Actus Formalis Explicitus veſſa ex uno ad alium dictum adeo certo perſequeret proprie Virtualis, ut ipſe Penitentiæ tum iterare non teneatur poſt eam interruptionem, qua ſit per ſonnum? Negative. Probaturque hæc noſtra negativa reſponſio Argumento Negativo, aliſque patetivis rationibus.

CAP. II. Probatur aſſertio noſtra ex paritativis

Adtentionis orandi, Intentionis Sacramenta conferendi, & maxime illuſtrationis ad pie operandum.

PARS II.

Probatur aſſertio noſtra tum adſeruntur, cum etiam negativa ab Auctoritate inferiorum Theologorum, & maxime ab Auctoritate ipſius S. R. Eccleſie.

CAP. I. Adſeruntur textus aliquorum eorum prædiſtis Theologiſ.

CAP. II. Adſeruntur alii textus aliorum ex prædiſtis Theologiſ.

CAP. III. Demondratur quod Theologi in aliis textibus antea prædiſtis de Actibus Formalibus Explicitis Fidei & Spei prædiſtis antea elicitis, ac Virtualibus in ſeſſa noſtra adſeruntur.

CAP. IV. Probatur eſſe taſſime ex antiquiſſima praxi quod ſubſtantiam prædiſtis immutabilis ad Eccleſiam Rom. præſcripta, ac obſervata, tum quod Formalis Explicitus Fidei Actus prærequiritur ad Penitentiæ Juſtificationem per Sacramentum Penitentiæ; tum quod ejuſmodi Actus non perleverat poſt ſonnum, ſeu ex uno ad alium diem proprie Virtualis.

CAP. V. Confirmatur a Tridentino, & Catechiſmo R. prædiſtis Eccleſie præſcriptio, ac præciſe neceſſitas quod ſubſtantiam præmiſſi Contritionis prædiſtis Formales Explicitos Actus Fidei, & Spei. Et etiam a Rituali Argentor. & ac tandem a praxi totius Eccleſie Gallicane.

DISSERTATIO III.

Demondratur amplius tum per excluſionem cuiuſcumque alterius generis Fidei Virtualis a noſtra diverſa, tum per inevitabilem obligationem praticandi eandem, quod ab omni Catholico in praxi ſententia noſtra omnino tenenda ſit.

PARS PRIMA.

Demondratur, quod nulla ratione poſſunt eſſe Actus Fidei divine Supernaturalis, immo nec Naturalis. I. Quicunque Actus Intellectivus pure cognitiſſivus Dei, verumque Supernatu-

x
rarium, vel pure memoratiō Dei, ipsarumque rerum Supernaturalium per Actus Fidei Divinae olim creditarum. III. Quicumque Actus volitō aliarum Virtutum ab Adversariis dicti Fides Virtualis Exerctia, & Implicita in ipsis incluā. ibid.

CAP. I. **P**robatur efficacissime, quod nullus ex predictis Actibus ut in summissima adhesionē, potest esse Actus Fidei divine Supernaturalis, immo nec Naturalis. 21

CAP. II. Confirmatur ex absurdis, quae ex opposito sequerentur, quod nullus ex predictis Actibus esse possit Actus Fidei, vel Spei divine Supernaturalis ad intentum faciens. 22

CAP. IV. Quod non est sufficiens ad intentum predicta fides Virtualis Exerctia ac Implicita, & in predictis illi alii Actibus Cognoscitivis consistens, sed nec semper ad id sufficiens est vel ipsa Formalis Aqualis Explicita cum Aquali Attentione ad divinam Auctoritatem. 29

P A R S II.

Quod omnes omnino Fideles tenentur ad praxim nostram, nostrorumque Theologorum sententia. 29

CAP. I. **E**vincitur ineluctabilis necessitas praxi nostrae sententiae in primis ex eo, quod, cum Adversariorum opinio non sit ad minus Moralitae certa, non possit licite practicari secundo ex eo etiam, quod, quomvis per impossibile esset Metaphysice certa, adhuc eius praxis esset profusa illicita. ibid.

CAP. II. Evincitur tandem insuperabilis necessitas praxi nostrae sententiae in primis ex eo, quod scilicet oppositae opinionis praxis nunquam licite invenit praxim damnatae Prop. Non est illicitum in Sacramento conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta Tutore &c. Secundo ex eo, quod quovismodam Adversariorum responso, quod videlicet nostra sententia utpote mera opinio eisdem ad sui praxim infringere non valeat; nec Confessarius eisdem huiusmodi opinionis praxim interdiceret possit, profusa falsa & erronea est. 32

DISSERTATIO IV.

Satisfit Objectionibus, quibus Adversarii frustrare praetendunt praesentiam durationem Fidei Aqualis Formalis certo proprie Virtualis ex uno ad alium diem. 33

CAP. I. **O**bjectum Adversarii Auctoritatem sequi Theologorum. ibid.

CAP. II. Obiectum Adversarii Auctoritatem aliorum Theologorum. 35

CAP. III. Obiectum ulterius Auctoritatem aliorum T. T. 37

P A R S II.

Satisfit Objectionibus desumptis a Ratione. 39

CAP. I. **A**duocant Adversarii quoddam fundamentum constatum ex Auctoritate, & Ratione. ibid.

CAP. II. Injuncti, replicantesque quiddam boni Adversarii adducentes etiam aliud fundamentum a Ratione. 42

CAP. III. Opponunt Adversarii magno quidem apparatu, sed infelici conatu, hodiernam praxim plurimum Fidei nostrae sententiae oppositam. 44

CAP. IV. Opponunt Adversarii aliqua parum distincta. 46

CAP. V. Opponunt ulterius aliqua alia similia. 48

CAP. VI. Opponunt Adversarii Novitatem, & singularitatem nostrae Doctrinae, & quaedam alias instantias de moribus ee. 50

CAP. VII. Solvitur quaedam alia obiectio, & amplius conicitur summam Dei revelantis Auctoritatem esse Formale Auctorem Fidei divine, attentionemque ad eam esse essentialē ejusdem Fidei Constitutum. 51

DISSERTATIO V.

Notantur aliqui circa Formulas Actuum Fidei, Spei, Charitatis & Contritionis, & Attritionis, per quas homo disponit ad Justificationem. 52

CAP. I. **N**on eo ipso quod aliquis Actus Fidei vel quoad aliqua Mystra est Explicitus, est sufficiens ad Justificationem adulti. ibid.

CAP. II. Notantur quae sentiant T. T. circa Formalia Spei, Charitatis, Contritionis & Attritionis Motiva. 55

CAP. III. Quanam Obiecta debeant Explicitae Formaliter credi in ordine ad postea concipiendam Supernaturalem Spem, Charitatem, Contritionem, & Attritionem. 57

CAP. IV. Proponuntur tandem formulae selectiores, & in ordine ad Justificationem tutiores tum Actuum Fidei, & Spei ad Contritionem, & Charitatem, tum etiam Charitatis ipsius, tum maxime Contritionis & Attritionis ad Absolutionem praesentiarum. 58

TRACTATUS II.

Poenitentia Justificans.

Queritur: Utrum sit prudenter existimanda sufficiens ad Sacramentalem Absolutionem Poenitentia illa, quae consistit in eliciendo unum Dolorem Actum (quod vulgo dicitur facere Actum Contritionis) idest, in ponendo semel, vel iterum aliqualem conatum ad eliciendum ejusmodi Actum?

DISSERTATIO I.

Afferunt Auctoritas, quae nos dubitare facit: An Poenitens ponens unice vel fere unice unum, vel duos conatus ad concipiendum Contritionem presumendus sit habere sufficientem dolorem ad Sacramentalem Absolutionem. 59

CAP. I. **A**uctoritas Scripturarum, Patrum, Tridentini, & Catechismi Romani. 59

CAP. II. Auctoritas Theologorum in hac re. 60

DISSERTATIO II.

Proponuntur Rationes, quae nos dubitare cogunt de realitate, & sufficientia Poenitentiae consistentis in eo, quod a nobis unice opponatur unum, & alter conatus ad eliciendam Contritionem. 62

CAP. I. **P**rima Ratio, quae reddit dubium, quod Actus vera Contritionis elicitur a nobis ad primum vel secundum conatum appositum, ad illum eliciendum est Ratio Generica Supernaturalitatis. ibid.

CAP. II. Secunda Ratio, ob quam redditur satis dubium, & arduum, quod perveniant ad eliciendum Actum vera Contritionis ad primum vel secundum conatum positum ad illum eliciendum est ratio specifica talis Actus Supernaturalis. 64

CAP. III. Tertia Ratio, quae magnopere confirmat & augeat predictum dubium sunt requisita necessaria ad hoc, ut dolor de peccatis propter divinam bonitatem reipsa sit perfecta contritio. 66

CAP. IV. Roboratur predicta Ratio querendo: Quid sit Appetitio Dei super omnia? 67

CAP. V. Quarta Ratio a posteriori quidem, ut ajunt, sed quae maxime dubium reddit, quod Actus Contritionis communiter elicitur ad 1. vel 2. conatum a Poenitentibus positum ad eum eliciendum, est raritas, quae elicitur ab eisdem. 68

DISSERTATIO III.

Sensus celeberrimorum Confessariorum, Aetatarum, & sacrorum Oratorum satis indicat nulla probabilitate dici posse Actum Contritionis, ut oportet elici solere ad primum, vel secundum conatum a Poenitente positum ad eum concipiendum. Et deducuntur aliqua ex dictis. 70

CAP. I. **A**fferuntur aliquot textus ad rem facientes. ibid.

CAP. II. Deducitur I. quomodo sit distorta ac perversa, insimulque perniciosa Poenitentiae idea, quam sibi formare solent plures in Fidelibus, dum sibi dicere audiunt: „Necessum est unum Contritionis Actum elicere; ac peccata Confessario aperire, ut salus aeterna in tuto collocetur.“ 73

CAP. III. Deducitur 2. Quod neque Sacramenti reverentia, neque animarum salus prouident, ac per consequens neque absque gravi sacrilegio committi possunt huc adeo tenui, & fere nulli diligentia ad ponendum essentialiter ejusdem Sacramenti partem. 47

CAP. IV. Deducitur tandem ex dictis, sed ab imperitis tantum, nos scilicet docere ea, quae non docemus. 75

DISSERTATIO IV.

Fit satis Objectionibus. 77

CAP. I. **F**it satis Objectioni deductae a Peccatione. ibid.

CAP. II. Fit satis objectioni deductae ex eo quod vera Contritio a Deo damnata nobis proferre debeat. 78

CAP. III. Fit satis objectioni deductae ex Confectionibus, quae experiuntur quamplures ex eis, qui peccata sua consistentes tenem dumtaxat diligentiam, vel conatum ad concipiendum verum dolorem adponunt. 79

CAP. IV. Fit satis objectioni ex Perturbatione pacis conscientiarum deductae. 80

CAP. V. Fit satis objectioni alicuius alii objectionibus. 81

CAP. VI. Fit satis objectioni deductae ex Novitate illius Doctrinae, apud ad adducendum Fideles in desperationem. 83

CAP. VII. Quae, quantaque Spei in Fidelium cordibus fovenda sit. 84

CAP. VIII. Sive Appendix. Fit satis objectioni deductae ex Ricorificio, qui nostro discurrendi modo attribuitur. 85

XII
NOI RIFORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. Cio: Tommaso Mascheroni Inquisitor General del Santo Offizio di Venezia nel Libro intitolato *Pœnitens justificatus, seu Theologica Doctrina &c.* MS. non vi esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente, per Arrestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e Buoni Costumi, concediamo Licenza ad Antonio Zatta Stampator di Venezia, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 4. Febbraro 1782.

(ANDREA QUERINI Rif.

(NICCOLO BARBARIGO Rif.

(ALVISE CONTARINI 2. K. Pr. Rif.

Registrato in lib. a Carte 72. al Num. 683.

Davidde Marchesini Segr.

Addi 4. Febbraro 1782. Reg. al lib. dell' Ecc. Mag. contro la Bestemmia a Carte

Andrea Sanfermo Segr.

MO-

MONITA AD IMPUGNATOREM.

I. **C**Um hominum incuria factum fuerit, ut ea ipsa Fides C. que demonis fraude, & hominum ipsorum prejudiciis quo ad quid credendum sit, seu quoad ajus Professionem semper ab externis impugnata fuerat, aliquibus abhinc seculis a Catholicis ipsis quoad modum, ac rationem credendi illud ipsum, quod credendum erat, impugnari exercite caperit (I. quidem veluti Negative per quandam multorum exercitam non credentiam, seu incuriosum non usum credendi formaliter, ut oportet. II. etiam positive, licet indirecte tantum, dum scilicet aliqui Theologi sub specioso nomine cuiusdam Fidei Virtualis exercita, & implicita adprobare caperunt sufficientiam ejusmodi exercita non credentia formalis, ut oportet, ad Actus Supernaturales nostros Spei, Contritionis &c.) primum est consicere non defuturum esse, qui tandem directe, & positive eandem C. Fidem hisce nostris assertionibus contentam quoad credendum, ut oportet, impugnandam suscipiat. Ne igitur is extra eborum, ut anunt, saltans ea, que rem nostram consicunt callide dissimulans, que vero ad rem nihil faciunt multis prosequens jactet penes imperitos se sua responsione nostra fundamenta penitus evertisse, sicque ea non legentibus impune illudat, Operæ pretium putamus eum Impugnatorem premonere, ut si de nobis triumphum canere velit, ipse prius sequentia evincat.

II. Evincat I. Ad justificationem in Sacramento Pœnitentia non requiri Fidem Supernaturalem, ut oportet ad salutem, vel, si id non potest, evincat II. & quidem efficacibus Argumentis, quod præterita Fides Exercita & Implicita Virtualis impropria, seu potius vera & Exercita non credentia, ut oportet, sit vera Fides Virtualis propria, ut oportet, ad intentum sufficiens. III. Quod revera ejusmodi Fidem Virtualement habeat quivis Pœnitens ut ut in eliciendis Formalibus Explicitis Fidei actibus non satis sollicitus sit. IV. Quod ipse eandem revera certo habeat tunc quando v. g. sequenti die Actus Spei, Contritionis, vel Attritionis elicere conetur. V. Quod Fides Formalis Actualis, vel saltem ejusmodi Fides Exercita & Implicita certo post interruptionem, que fit per somnum, duret ex uno ad plures dies, vel annos proprie Virtualis, seu itaut hic terminus Virtualis aliquid rei significet. VI. Quod amplius non sit illi-

A

illi-

illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem (immo & improbabilem) de valore Sacramenti relicta Tutiore. VII. Quod Actus Fidei Formalis, vel Virtualis non pendeat in fieri; & conservari ex suo Motivo Formali, & Essentiali Specificativo Constitutivo. VIII. Quod Actus Contritionis, vel Attritionis communiter loquendo Moraliter certo ad 1. vel 2. conatum positum ad eum concipiendum concipiatur ut oportet. IX. Evincat quod nostra solutiones data oppositis sophismis non subsistant. Ac tandem omnia a nobis adducenda, maxime ubi signum depictæ manus ea indicabit, clare ac solide dissolvat. Que omnia, & singula, nisi noster Impugnator plane perfecit, nostram Ecclesieque inconcussam doctrinam nunquam expugnabit, sed ad summum Sciolos illos illudet, de quibus Augustinus in Psal. 130. & l. de Utilit. credendi c. 11. ait „ Sunt „ infirmi, qui si aliquid utcumque ceperint, aut sibi visi fuerint „ capere, quod non ceperunt, extolluntur inde, & superbiunt, dum „ videntur sibi quasi Sapientes defendendo sententias suas pravas, „ quas falsas esse non potuerunt videre. Tria sunt alia hominum genera improbanda profecto, ac detestanda. Unum est opinantium, „ idest eorum, qui se scire arbitrantur, quod nesciunt. Alterum eorum qui sentiunt quidem se nescire, sed non ita querunt, ut invenire possint. Tertium eorum, qui neque se scire existimant, nec querere volunt.“

TRACTATUS I.
FIDES JUSTIFICANS.
DISSERTATIO I.

Præmittitur definitio Fidei. Adferuntur aliquæ ipsius Fidei, ac Spei, Charitatis, & Contritionis divisiones. Respondetur ad I. Quæsitum. Utrum, dum quis præparatur ad sacramentalem Absolutionem teneatur &c.?

CAPUT I.

Præmittitur definitio Fidei divine Justificantis, ac præcisè ut prærequiritur ad elicendos ipsius Supernaturales Actus Spei, Charitatis, & Contritionis. Adferunturque aliquæ ejusdem Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis divisiones.

FIDES divina Supernaturalis est Virtus Theologica, quæ nostrum Intellectum & Voluntatem elevat ad Supernaturalem credendum Explicite propter objectum Formale Motivum, Infallibilem scilicet Dei revelantis Autoritatem, Deum ipsam existere Unum in Essentia, & Trinum in Personis, & esse nostrum Supernaturalem Remuneratorem, esseque propter infinitas suas perfectiones in se Amabilissimum, & nobis desiderabilissimum, Fidelissimum in promissis, Infallibilem in dictis, Secundam Personam esse factam Hominem, & pro nobis passam, & propter ejus Merita, divinam Misericordiam nobis promissam esse eternam Beatitudinem, ac Merita ad eam obtinendam, si cum divina gratia faciamus, quod in nobis est; atque ad credendum Implicite etiam cetera omnia, quæ nobis per S. C. Ecclesiam, Columnam, & firmamentum veritatis credenda proponuntur.

II. Hac Fides dividitur in Habitualem, & Actuaalem. Habituaalis est prædicta Theologica

Virtus, seu supernaturale principium, quod dicitur Habituaalis nobis a Deo infusus, ac dans posse elicere Formalem Explicitem, infusumque Implicitem Supernaturalem Actum Fidei divini prælatorum Myfteriorum, quotiescumque notitia naturales Potentia Intellectus, & Voluntas a divina Gratia excitare, ac supernaturaliter elevare ob prædictum formale motivum ejusdem Myfteris sibi debito modo propositis, debitæ ratione, atque ea data Actus tendentia firmiter adherentes, illum elicere conentur. Dicitur quoque Fides Habituaalis, ipse prædictus Fidelis Actus olim elicitus, eo modo quo Actus Formalis Intentionis v. g. consecrandi heri veiperi a Sacerdote elicitus, postquam per totalem oblivionem, & interruptionem per somnum factam jam perdidit suam Virtualitatem durationem, dicitur Intentione Habituaalis Fides vero Actualis est ejusmodi Formalis Explicitus ac Implicitus Supernaturalis Fidei Actus, ut oportet prædicto modo elicitus, dum Actualiter perleverat. Hinc ulter notetur, quod quotiescumque in hoc Opere absolute dixerimus, Actum Fidei, vel Fidem Actuaalem, vel proprie Virtualitatem, de hoc, vel simili Fidei Actu hæcæ omnibus prædicto ad minus adhuc vere Virtualiter conservato intelligi volumus. Cum hic solus, vel aliis æquivalens sit Actus Fidei, vel Fides Actualis a Scripturis, Patribus, & gravioribus Theologis a adulti Justificationem prærequiritus, & e contra omnes alii diverci generis, nature, tendentis, qualitatis, ac rationis præsentis Fidei Actus, ut ut sumis-

4
finez adhesionis, ad illam profus inepti sunt, ut
postea plane evincitur.

III. Eiusmodi autem Fides Actualis subdividitur
in Formalem consistentem in homet Fidei
Actu adhuc Actualiter existente in se ipso; &
in Virtuali proprie talis, seu quasi Actualem
consistentem in eo, quod hincet Actus Formalis
Explicitus Fidei reapse adhuc certo perferret,
saltem in aliqua sua virtute proprie tali, seu in
suo subspecto lumine adinstar, ut ita dicam,
quorundam crepusculorum occidentis Solis: vel ad
minus in illa Actuali Supernaturali impressione,
modificatione, & passiva illuminatione. Quibus
ipse Formalis Explicitus Fidei Actus nostras Po-
tentias illuminans eas habilitat, ac disponit ad
hoc, ut, si cetera adint, concipere possint Actus
illarum Virtutum, que juxta illud Apostoll:
Tupus autem meus ex Fide vivit: Supernaturalem
iusti vitam constituent. Eodem plane modo,
quo Actus Excitantis Gratia, ut monstratis
quid faciendum sit (3) vulgo dictus Illustratio
divina post transactam suam Formalem duratio-
nem per aliquod spatium perseverat Virtualis in
aliqua sua Virtute, seu subspecto lumine, &
crepusculi, vel in illa Actuali Supernaturali
impressione, modificatione, & passiva illumina-
tione. Quibus, dum nostras Potentias imbuta, ac
Supernaturaliter affecta permanent, habiles per-
severant ad concipiendos (per id quod artinet
ad eiusmodi gratiam) Actus Virtutum, ad quos
ab ipsa invitatur, adlicimurque. Maxime, cum
vix excogitari possit alius modus, quo rectius
explicari possit Supernaturalium Fidei, & Spei
duratio proprie Virtualis. Nam Fides illa,
quam variis AA. apud Lacroium l. 2. n. 26.
explicant exemplis Medici herbas colligentis de
sanitate nihil tunc cogitantis; itinerantis ad ter-
minum non semper reflectentis; Citharedi &c.
nullo pacto, uti ad evidentiam usque Diss. IV.
p. 21. c. 1. demonstrabitur, esse potest proprie
Virtualis.

IV. Fides predicta iterum subdividitur in Ex-
plicitam, quatenus scilicet per illum Formalem
Actum Explicitae adhaeremus alicui saltem deter-
minato Mytherio, & in Implicitam, quatenus
per eundem Actum Consue credimus omnia My-
theria, que nobis C. Ecclesia credenda proponit,
ut iam innuimus, & ut q. 14. de Verit. ar. 11.
ait Angelicus, Explicitae dicitur aliqua crede-
re, quando eis actu cogitatis adhaeremus; Im-
plicitae vero, quando adhaeremus quibusdam, in
quibus scit in principis universalibus ista
continetur, sicut qui credit Fide Ecclesie
veram esse, in hac quasi Implicitae credit que
Fide Ecclesie continentur. Et haec est unica,
ac vera acceptio Fidei Implicitae, ut patet ex
dicendis.

V. Tandem, eo modo, quo dividitur, & sub-
dividitur Fides divina Supernaturalis Infusa, de
qua hic agimus, dividantur, ac subdividantur

Fides, & Spes, Charitas, & Contritio, & Ac-
tritio Acquisita in se quidem Naturales, & so-
lum quoad objecta Supernaturales, vi quarum
non solum Schismatici (cum dicimus Schisma-
cas de puris, & Formalibus loquimur), & He-
retici omnes semper, sed etiam non Catholicis se-
pius firmissime quavis Naturaliter adhaeremus
Supernaturalibus Mytheris, speramus, Deum
amamus, de peccatis dolemus, ut Theologi do-
cent, & nominatim eximus Suarez plurius in
locis, uti v. g. in de Fide disp. 7. sect. 1. dicens,
Advertendum est circa easdem res revelatas
posse nos habere Actus Fidei Acquisita, qui
Naturales sunt, & praeter Actus Fidei In-
fusa, qui Supernaturales sunt. Ex prioribus
ergo manifestum est resultare in Intellectu Ha-
bitum Acquisitum, qui fit propria Virtute, &
actione talium Actuum, & manere potest e-
tiam postea, si Actus amittatur, ut in Harectico
constat. Et in de Gratia p. 3. l. 9. c. 12.
n. 9. Quia, ait, Harecticus etiam dicit se cre-
dere propter rationem Formalem fidei, &
& nihilominus in illa existimatione fallitur...
Ergo idem est cum proportione habita in ho-
mine Fidelis eo vel maxime quod Fideles
credo Mytheria Fidei elicium Actus Fidei
Acquisita, ut superius l. 2. c. 10. ostendi-
mus. Et tandem l. 1. de Deo tr. 2. l. 2. de
Praedest. c. 6. n. 17. inquit, Possit liberum au-
bitrium habere suis viribus imperfectum Adum
(Amoris Dei, & idem est de reliquis), vel
Actum Fidei, communis est T. sententia, &
ipsa experientia nota. Nam Harecticus credit
multa Mytheria Fidei non per gratiam, sed
per propriam voluntatem, quia imperfecte, &
solum humano modo credit. Et non saepe simi-
les Actus factus, alias quoties credimus, vel
amamus, certi essemus quod sicut oportet, cre-
damus, vel amemus, quod plane falsum est.

VI. Eiusmodi diverfae Fidei acceptiones, alie-
que bene multae ita plurimorum Fidelium capita,
mentalesque in tricas coniecerunt, ut sibi per-
niciosissime persuadent satis superque esse ad suam
ipsorum Iustificacionem obtinendam, Fidem ac-
ceptionisque, seu in quacunque ex multis illis ac-
ceptionibus habere. Cum tamen utpote ab Ec-
clesia definitum, certissimum omnino sit, illum
reperiri non posse, nisi in ea unica Fidei acceptione,
quam innuimus. Supernaturalis in se, &
in oportet, ut optime notat in cit. de Gratia
l. 20. c. 22. n. 15. P. Suarez ajens: Postest
aliquis Fidei credere omnia Mytheria (utpote
sibi Morali certitudine ab Ecclesia notificata)
praesenter propofita, & nihilominus certissimum
est, illam Fidem non sufficere ad salutem,
quia necessarium est credere, sicut oportet: &
de hac sola Fide definitum est esse sufficiens
fundamentum iustitiae, non est autem revela-
tum, aut definitum omnem illum, qui haec
credit, illa credere, sicut oportet &c. VII.

VII. Hic obiter nota esse errorem gravissimum,
hereseticum proximum putare cum quibusdam Ad-
versariis (Adversarios eos tantum vocamus, qui
unica praedicta sententia omni firma licet ran-
tione destituta nixi oppositum obfirmate tenere
pergant) idem esse Fidem, ut oportet, atque
Fidem vivam, Gratia scilicet satisfaccante infor-
matam, ipsique interabiliter conjunctam. Cum
in Infantibus baptizatis, in quibus certo nulla
datur Fides Actualis, ut oportet, detur Fides
viva, idest Gratia Sanctificans cum Fide Habitu-
ali ipsi Infusa. Et contra vero in peccatore
adulto proxime iustificando, in quo nulla actualiter
datur Gratia Sanctificans, detur Fides Actualis
divina, ut oportet. Et quia aliter sequeretur.
I. Quod illico amitteretur Fides, ut oportet,
contra Tridentinum sess. 6. Can. 23. dicens,
Siquis dixerit amissa per peccatum Gratia, si-
mul & Fidem semper amitti, aut Fidem,
que permanet non esse veram Fidem, licet
non sit viva &c. Anathema sit. II. Quod
nullus adultus peccator Fidelis, vel Infidelis
unquam iustificari posset per Baptismum, Peni-
tentiam, vel charitatem, cum nullus nisi actualiter
iustus habere possit Fidem vivam, quae se-
cularium praefatos Adversarios sola est, ut oportet:
cum tamen definitum ceteroquin sit nullum aju-
tum iustificari posse sine Actuali Fide, ut opor-
tet, praeve habita, de quo Salvator ait, Qui
crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.

C A P. II.

Notatur aliqua necessitas hujus
Explicacionis ostendentia.

U T que jam apperere incipiat quam incon-
sulto procedant Fideles illi, qui (cum
ceteroquin vix semel, aut iterum curent elicere
eiusmodi Actus) dum sese utcumque credere,
sperare, Deum diligere, & de peccatis dolere
sentiant, securissimi eo ipso de suis ipsorum Fide,
Spe, Charitate, & Contritione redduntur. De
que respectivis his suis Actibus, & Habitibus
tanquam de Actibus, & Habitibus indubitate In-
fusa, ut oportet, non parum superbiunt, opere
pretium erit hic animadvertere aliqua ex multis,
que profus inane demonstrant eiusmodi praesentem
securitatem. Ut in primis est inter cetera,
summa diversitas naturae, atque efficaciae
Habituum, & Actuum Infusorum, atque illa
Habituum, & Actuum Acquisitorum inter se
conjuncta cum totali impotentia, in qua versamur
vivenes, eisdem dignoscendi, ac distinguen-
di. Ex quo, proh dolor! provenit, ut quam
facillime, & perniciosissime saepius confundamus
Habitum, & Actus Acquisitos ad nostram Iustifi-
cationem ineptos cum Habitibus, & Actibus In-
fusa ad eam omnino necessariis, ac dum elicimus
Actus harum Virtutum Acquisitos mere Narma-
les, nobis blandiamur ac si revera elicivissimus
earundem Actus Infusos ac Supernaturales, ut
oportet, uti conjectare licet ex his, que circa

eiusmodi Habitibus, & Actus passim apud Theolo-
gos leguntur.

II. Uti in primis in 1. Doct. Angelici D.
Thome q. 62. ar. 1. legitur, Et quia iustifum-
di Beatitude (ad quem, ait, homo sola di-
vina Virtute pervenit per seculum secundum quan-
dam divinitatis participationem) proportio-
nem humanam Naturae excedit, Principia Na-
turalia hominis, ex quibus procedit ad bene
agendum secundum suam proportionem, non
sufficiunt ad ordinandum hominem ad Beatitu-
dinem praestitam. Uti oportet quod super-
adduntur homini divinitus aliqua Principia,
per quae in ordinatur ad Beatitudinem cona-
turalem: non tamen absque adiutorio divino.
Et huiusmodi Principia Virtutes dicuntur. Theo-
logice sum quia habent Deum pro objecto in
quantum per eas ad eam ordinantur: sum quia
(& maxime quoad Habitum) a solo Deo no-
bis infunduntur &c. Et q. 101. ar. 3.
etiam, Manifestum est autem quod Virtutes Ac-
quisita per Actus humanos sunt dispositiones,
in quibus homo convenienter dispositur in ordine
ad Naturam, quia homo est, Virtutes autem
Infusa disponunt hominem alio modo, &
ad altiorum finem &c. Et tandem q. 119.
ar. 3. legitur etiam, Dicendum quod Charitas
diligit Deum super omnia eminentissimum quam
Natura. Natura enim diligit Deum super o-
mnia (Amore Naturali) prout est Princi-
pium, & Finis Naturalis boni: Charitas au-
tem secundum quod est objectum Beatitudinis,
& secundum quod homo habet quandam socie-
tatem spiritualem cum Deo &c. Dicendum
quod cum dicitur quod nulla Natura potest
ferri supra seipsum, non est intelligendum
quod non possit ferri in aliquod obiectum,
quod est supra se. Manifestum est enim quod
Intellectus noster Naturali cognitione potest
aliqua cognoscere, quae sunt supra se ipsum,
ut patet in Naturali cognitione Dei (& in
Fide Acquisita). Sed intelligendum est quod
Natura non potest ferri in Actum excedentem
proportionem suae Virtutis: talis autem Actus
non est diligere Deum super omnia (Amore
scilicet Naturali & Acquisito, sicut neque cre-
dere, sperare, penitere &c. Fide, Spe, & do-
lore Naturalibus, & Acquisitis, quod imperiti
indubite parant Supernaturalia & Infusa: hoc
enim est Naturale culibet Naturae creatae, ut
dicitur est. Amor dicitur summus non solum
quantum ad gradum dilectionis, sed etiam quan-
tum ad rationem diligendi, & dilectionis
modum: & secundum hoc summus gradus di-
lectionis est, quo Charitas diligit Deum ut
beatificantem, sicut dicitur est.

III. Secundo, ut alios omittam, in 3. p. cir-
de Gratia D. eximus Suarez l. 6. c. 8. n. 6.
legitur, Supponimus nimirum Actus Fidei, Spei,
& Charitatis, prout sunt Actus Christianae
iustitiae, & a suis Habitibus elicuntur, esse
Actus quoad substantiam Supernaturales, esse
quo Principio inferioribus has Virtutes propor-
tionatas his Actibus esse per se Infusa, sicut
sunt ipsi Actus &c. Quia Fides Acquisita de

(1) Juxta phrasim D. Augustini ab Angelico D. 1. 2. q. 109. adoptatam.

Myſteris Supernaturalibus non eſt Virtus, ergo multo minus eſſe poteſt Virtus Theologica. Antecedens patet, quia licet illa Fides ſit de rebus divinis, eſt mere humana &c. Et c. 14. ad quaſi. Utrum circa objecta, ſeu Materias Habituum Inſuſorum dentur aliqui Habitus Acquiſiti? &c. n. 3. 10. 17. &c. legitur. Cum ergo ſupponamus Actus Supernaturales non poſſe efficere ſuos Habitus evidens eſt multo minus poſſe alios Habitus ſpecie producere. Difficultas ergo ſuperſeſt de Habitibus Acquiſitis &c. Quocirca ſi aliqua facultas (ſi in homine per errorem in aliquo Articulo ex Catholico facta Heretico, vel etiam proportione tamen habita ſepe in Catholico ipſo) poſtea ſentitur, licet provenit vel ex aliquo Humana Fidei antea Acquiſita non per Actus Divinae Fidei, ſed Humanae, quorum frequentia praecedat, & non raro interponitur inter Actus perfectae Fidei: vel certe oriri poteſt ex ſola memoria praeteritae Fidei, cum ſpecificus de ejuſdem objectis permanens, & rationibus perſeuerantibus illa eſſe credenda, & fortaſſe etiam ex Habitu Acquiſito, & creditaribus talium rerum, quae omnia ſufficiunt ad facile credendum per Actum Fidei Humanam &c. Et fortaſſe verius eſt homines etiam Fideles, & ſuſcepti plerumque exercere Actus Fidei Humanam (dum putant ſe credere Fide divina) circa res revelatas, & in illa ſepe fundare Actum Spei, & Amoris, ſicut etiam licet habeant Virtutes Inſuſas Morales ſepe, & fortaſſe frequentius per Acquiſitas operantur &c. Dico ergo per Actus, qui circa Materiam Virtutum Inſuſarum fieri poſſunt, Habitus etiam Naturales, & Acquiſiti generari poſſunt &c. Tertio dico, hos Habitus frequentius acquiri, & conungi cum Inſuſis &c. Haec eſt ſententia communis Theologorum &c.

IV. Et ſi haec ratio concurrendi Habitum Inſuſorum, & Habitum Acquiſitum adeo nos incertus ac dubios reddit de Supernaturalitate noſtorum Actuum iuſtificatorum, quanto magis nos dubios, ac incertos de eorundem perfectioe, & ſufficientia reddet multiplex illa ratio attingendi imperfecte illa ipſa Formalia Motiva, a quibus eorum eſſentia, & perfectio maxime pendet? Cum certiffimum ſit, quod non ſufficiat, ut plurimum perperam putant, ad concipiendum verum Actum Supernaturalis Fidei divinae, Contritionis, vel Attritionis ut oportet, quod credamus propter ſummam eius Amabilitatem, & attraham propter timorem gehennae. Ac ſi idem eſſet credere, conteri, vel attrahi ob haec Motiva etiam Supernaturaliter adſecta, ac credere, conteri, vel attrahi ipſo facto ea tendentia, & ratione, ac perfectione, quae requiruntur, ut hi Actus conſtituantur ut oportet ad ſalutem, cum malum ex quocumque defectu, bonum non niſi ex integra cauſa, etiam hic militare poſſit.

V. Uri de Attritione docent apud Concilium I. 9. pag. 67. Salmanticenſes Scholaſtici l. 12. tr. 14. d. 7. dub. 1. §. 1. n. 8. dicentes, Poteſt dari Attritio Specificae Supernaturalis, quae ſit

efficax & absoluta tam in deſtando peccatum, quam in Propoſito illud vitandi de cetero; & poteſt dari etiam Attritio Specificae Supernaturalis minus perfectae, quae praedita energia, ſuo efficacitate inducendi aſſectum deſignatur, quia & ſi attingat idem aſſectum, cum vitandi vel ſediatiem culpe, vel damnationis penae, oriatur tamen ex voluntate ad languida & remiſſa, ut vim non habeat inducendi aſſectum, atque adeo neque concipiendum Propoſitum ſimpliciter efficax, ſed ſolum quandam affectionem, & propenſionem in ſuo genere laudabilem. Primam huius ſuppoſitionis ac diſtinctionis partem docent communiſter Theologi. Secundam vero docet ipſa experientia tam in Naturalibus, quam in Supernaturalibus, cui etiam ratio ſuffragatur. Non raro mandatur in Materia alicuius Virtutis, e. g. Temperantiae habemus Actus talem Materiam & ex proprio Virtutis Motivo attingentes, ut cum quis ſtatuit ſobrius edere, aut caſte vivere, & tamen tales Actus non habent firmiter voluntatis, nec efficaciam habent, ut inducant executionem &c. quia procedunt ex Inſirma voluntate &c. Idem proportionabiliter in Supernaturalibus accidit, de quibus dubitari non debet, quod in Supernaturalibus ordine dentur aliqui Actus perſeuerantes de ſe, ſive ex parte Motivi ad ejuſdem ordinis virtutes, ut odium peccati, deſiderium Beatitudinis, Propoſitum enerdationis &c. pro quibus auxilia Gratiae deſiderantur, & qui ſaepemodo cor & emolliunt pro conversione, & voluntatem trahunt ad ejuſdem, & ad executionem nem inducant, quia & ſi boni ſit, & Supernaturales, ſunt tamen imperfecti, & non omnino abſoluti. Quod itaque in aliis Actibus tam Naturalibus, quam Supernaturalibus videmus, contingit etiam in Supernaturali Attritione &c.

VI. Quae diverſitas (dicere pergunt) non in Objectis, ac Motivo revocanda, quippe poſſunt eadem proponi, & attingi; nec etiam reduciuntur in auxilia ſufficientia, quae ad utrumque parantur, & conſeruntur: ſed quod una Attritio ſit abſoluta, & efficax gratiae efficitur ad id movendi tribus primario debet, & ſimiliter quod altera ſit honesta, & Supernaturalis, atque in ſuo genere diſponat, gratiae etiam deſerendum eſt, ſed quod cureat perfectioe effectivitate, & ad executionem non perveniat, & revocari debet in deſectum voluntatis erant. Simile quid innuit Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 4. de Actu Contritionis perfectae dicens, Docet de Actu Contritionis perfectae habere aliquando caritate perfectam eſſe contingat, hominem, quae reconciliare &c. Nam ſi tantum aliquando contingit, multoties ergo non contingit, aut ſaltem non ſemper, quantumvis ex eodem Formali Motivo, ut ſupponitur, concipiatur. Tandem eſſentem rationibus probatur Contingentia concipiendi perfectum Actum Fidei divinae, & maxime ex paritate Actus perfectae charitatis. Nam ſi, dum amamus Deum ob infinitam ſuam Amabilitatem, non ſemper cum amamus

(etiam dum hoc intendimus) Actum amoris abſoluti ſeu charitatis, ſapienter Actum amoris Concipientem. Et ſi tandem, dum nitimur ad eum amandum ob ſolam ſuam abſolutam ſummam Amabilitatem, illum ſolum amamus amore ſimplicis Complacientiae, vel amore alterius imperfecte rationis ac tendentiae, & proſ dolor! raro eundem amamus amore appetitivo perfectae charitatis. Si ergo, dum nitimur ad concipiendum Actum perfectae charitatis ob Formale Motivum illius, & putamus nos revera ab illo moveri perfectae ratione, hoc nobis non accidit, cur id nobis non accidit, dum nitimur ad concipiendum Actum divinae Fidei ob Formale illius Motivum?

VII. Quae omnia, aliaque bene multa mox adſerenda ſi animadvertere, caperentur praediſti Fideles non adeo facili negotio ſibi de Fide, Spe, Charitate, Contritione, & Attritione ad ſuam ipſorum praesentiam Juſtificationem providerent. Nec adeo ſidenter contenti unica C. Fidei Profuſione additis ad plurimum illis adheſionibus, praecoceptionibus, cogitationibus, ac Fide Acquiſita de divinis Myſteriis, quas habent vel ipſi Schiſmatici, & Heretici, & quas praevio habere debet quicumque Actum Fidei Inſuſe elicere conatur ſit (Quis enim poſtea credere conetur Fide Supernaturali Inſuſa Myſteria illius, quibus uti veriffimis antea firmiter non adhaeruit?) ſibi blandiantur maxime de Actibus Supernaturalibus Fidei, & Spei. Quos ſoſam nunquam reſipia elicerunt ſaltem ut oportet. Ex quo, proſ dolor! ſit, ut plures ex eis nunquam, vel ſere nunquam poſtea Actus Charitatis, aut Contritionis Supernaturales eliciant, quibus juſtificentur, proinde quae poſt ſuſcepta Sacramenta in morte ad inferos miſere detrahantur. Neque hanc pernicioſiſſimam deceptionem parum fovent nihil tale putantes RR. Conſeſſarii, ac Sacri Oratores illi, qui damnationem majoris numeri Fidelium aduſtorum adhibunt non defectui Fidei, & Spei Supernaturalium, ut oportet, illorum Myſteriorum, ex quibus pendunt Supernaturalis Charitatis, Contritio, & Attritio, neque modiciſſime aut ſere nulli diligentem Penitentium in ipſis concipiendis, ut oportet, ſaltem maxima ex parte. Siquidem ejuſmodi Dei Miniſtri cum damnationem tota animi contentione unice, vel ſere unice adſcribere ſolent manifeſtationi peccatorum in Confeſſionibus non integra, dolori non ſerio ac ex corde proſecto, vel ſaltem non propter Supernaturalia, ſed propter mere Naturalia, & Humana Motiva concepto, Propoſiti inefficacia, ac tandem malis Penitentium Habitibus, ex quibus poſt ſuſcepta ultima Sacra-

menta in peccata iterum relabuntur, ac ſi ex illis nunquam iuraxerint, vel ac ſi poſt ejuſmodi praesentis Relapsus non poſſent eadem facilitate per perfectas Charitatem, & Contritionem de novo a peccatis ipſis tunc admiſſis relurgere.

VIII. Quin animadvertant Leſtiſſimi homines hoc ſe diſcurrere modos utri Vulgi imperitiae plauſibiles ut plurimum fallum incredibile involvere, neque bene cohaerere cum ſirma perſuaſione, quam ipſimet nutiant de indubitata fide, ac ſpe Supernaturalibus, ac ut oportet omnino fidelium. Nam, ut cetera taceamus, quis ſane mentis ſibi facile perſuadeat, quod maior illis Catholicorum numerus, ſi vera eſt illorum opinio continua, vel ſaltem frequentiffima in Supernaturalibus atque ut oportet fidei, & ſpei Actibus verſatus feliciter per veram charitatem vel contritionem negotium aeternae Salutis non perſiciat juxta illud Auguſtini Serm. 15. de verbis Apoll. c. 1. Domus Dei credendo fundatur, ſperando erigitur, diligendo perſicitur? Vel quod tunc, cum ſeſe jamiam aeternis cruciatibus mancipandum certum credit, admittit ſequentia, I. Quod adeo facile peccata in Confeſſionibus maſtrotice taceat. II. Quod non ex corde ac ſincere, ſed ſolum ſiſte ac in ſpeciem non ſerio, ſed ex loco cum Deo terribiſſimo iudice in morte (1) agendum putet. III. Quod non propter Supernaturalia ac divina, ſed unice propter Naturalia atque Humana Motiva de admiſſis ſceleribus doleat. IV. Quod tantum inter acerbiffimos dolores, ac mortis ipſius anguſtias, atque horrores conſtitutus adeo facile nova illa praeva deſideria ruſus admittat, Propoſitum efficaciter concipere detreſcat, ac ſi putaret ſe apud inferos antiquis ſuis libidibus, rapinis, uſuris, aliſque ejuſmodi indulgere poſſe.

CAPUT III.

Reſpondetur ad praedictum I. Quaſtionem. Utrum ſcilicet dum quis preparatur ad Sacramentum Abſolutionem, teneatur ad ſuam Contritionem praeparare Supernaturalem Actum Formalem Explicite ſed Myſteriorum ad ipſam Contritionem immediatam concurrentem, ita proxime ac recenter elicitum, ut cum ea ab illo concipitur, ipſe Actus adhuc certo perſequeat proprie Virtualis? Adſerivatur. Et probatur.

I. EA eſt huius aſſertionis vel ex terminis ipſis ſe patens veritas, ut a Catholico viri in dubium revocari non poſſiunt. Enamque tandem evidenter preſſi concedunt jam perituros Adverſarii. Ut ea tamen manifeſto appareat, illam probamus I. Sicur juxta Principium Nihil voluſum,

(*) Maxime, cum vel ipſe impiffiſſimus Atheiſta Materialiſta Spinoſa, uti in Metaph. p. 2. leſt. l. prop. 11. reſert Clarif. P. Monteiro, morti proximus nempeq; admifficr, ſepeque in hac

verba promperit: O Deus, ego mihi peccatori propitiſſi. Ex teſtimonio Frauc. Halmi in Praef. vitae Spinoſae.

non, quin praecognitum (1), Potentia caeca, qualis est nostra voluntas, nullo modo potest elicere *Supernaturalem* Contritionem, nisi ipsi prius congrueret ab Intellectu per *Actuale*, vel quasi *Actuale Supernaturale* lumen gratiae Excitantis honestas, vel necessitas ipsius Contritionis proponatur, ita etiam nullo modo eam ipsam Contritionem potest elicere, nisi ipsi prius *Supernaturaliter* ab eodem Intellectu per *Actuale*, vel quasi *Actuale Supernaturale* lumen fidei divinae Formale Motivum ejusdem Contritionis, summa scilicet Dei *Amabilitas*, vel *Remuneratio* proponatur. Atqui hoc *actuale*, vel quasi *actuale* lumen gratiae nihil aliud est quam *Actus* (2) Formalis Explicitus ejusmodi gratiae eam necessitatem, vel honestatem voluntati se ad Sacramentalem Absolutionem preparanti taliter proponens ita proxime ac recenter infusus, ut replica, cum ea Contritio ab illo concipitur, ipse *Actus* Gratiae adhuc certo in se ipso, vel saltem in suis crepusculis, vel quocumque suo esse proprie virtuali perseveret proprie *Virtualis*. Ergo sicut omnino necessario praevia ad concipiendam Contritionem habendus est praedictus *Actus* Formalis Supernaturalis iustus Gratiae Excitantis ad minus conservatus proprie *Virtualis*, dum Contritio ab illo se preparante concipitur, ita etiam omnino necessario praevia ad concipiendam eandem Contritionem elicendus est praedictus *actus* Formalis Explicitus fidei divinae (3) ad minus conservatus certo proprie *Virtualis*, dum eademdem Contritio ab eodem se ad Sacramentalem Absolutionem preparante concipitur; cum is teneatur omnino ponere Materiam proximam huius Sacramenti.

II. Explicatur amplius argumentando sic: Non minus est caeca nostra voluntas in ordine *Supernaturali* quam sit caeca in ordine *Naturali*; hoc est non minus indiget lumine *Supernaturali* Intellectus ad producendum *Actus Supernaturales* Spei, Charitatis, & Contritionis, quam indiget lumine *Naturali* ipsius Intellectus, ad producendum *A-*

(1) Ita inconcessum apud Philosophos, & Theologos, ut dixerit Augustinus, „ *Invisa diligere possimus, incognita nequaquam* “; Et D. Thomas 1. 2. quest. 3, art. 4. „ *Non enim diligitur nisi cognitum* “.

(2) Nam *Actus* *sp.*, & *Actus a T.T.* appellatur, ut v. g. a P. Suarez in de Gratia par. 3. lib. 8. cap. 6. num. 9. dicente „ *Dispositionem* “, ad ipsos *Actus Gratiae*, vel *Actuales Gratiam* “ & cap. 8. num. 7. addente: „ *Et primum quidem argumentum esse Agitibus gratiae Excitantis* “.

(3) Maxime: cum praedictus *Actus Fidei Supernaturalis* sic durans unice aptus sit ad proponendum voluntati objecta *Supernaturalia* ejusmodi, ut optime notat insignis Theologus P. Lacroix lib. 2. num. 24. dicens „ *Ideo requiritur „ Fides, ut Intellectum Supernaturaliter illustret, ut certifficet ac proportionate represen-*

tus ipsos *Naturales Acquisitos* Spei, Charitatis, & Contritionis, quos sepius producit. Atqui ipsa ne quidem de potentia Dei absoluta potest hoc vitaliter producere absque eo, quod Formalis Motiva prius debito modo ipsa illorum proponatur, per *Actuale*, vel quasi *Actuale* *Actus Intellectus*, Cognitionis, vel Fidei *Acquisita*, qui duret certo adhuc saltem proprie *Virtualis*, cum hoc *Actus* concipitur. Ergo etiam nequidem de potentia Dei absoluta potest illos alios, *Actus* scilicet *Supernaturales* vitaliter producere absque eo, quod Formalia eorumdem Motiva prius debito modo eidem proponatur per *Actuale*, vel quasi *Actuale* lumen intellectus, Fidei videlicet Infusus *Actus*, qui certo duret adhuc saltem proprie *Virtualis*, dum eodem *Actus Supernaturalis* Spei, Charitatis, & Contritionis ipsa concipitur. Sed hoc *Actuale*, vel quasi *Actuale* lumen, quod *Supernaturaliter* honestas voluntati proponat praedicta Motiva aliud non est, quam (4) praedictus *Actus* Formalis Explicitus Fidei *Supernaturalis*, ut operetur ita proxime ac recenter elicitus, ac conservatus. Ergo ejusmodi *Actus* iam elicitus, & conservatus praemittere ad suam Contritionem omnino tenetur quocumque ad Sacramentalem Absolutionem preparatur. Cum omnino teneatur ei praemittere essentialia praerogata, sine quibus ipsa in Sacramento Penitentiae obtineri non potest. Praemissa sunt inconcussa veritates, consuetudine legitima, minor subsumpta est certissima; aliter ostendunt Adversarii, si possint, aliter *Supernaturalis* luminis genus, quod ipsi id praestet, vel praestare possit.

III. Prob. 11. argum. sic. Tam necessarius est in Ordine *Supernaturali* praedictus (5) Formalis Explicitus *Actus Fidei* adhuc conservatus saltem proprie *Virtualis*, quam necessarius in ordine *Naturali*, *Actus* Formalis Explicitus *Naturalis Cognitionis*, vel *Visionis* objecti mandati, vel odio habendi saltem adhuc proprie *Virtualiter conservatus*. Atqui nostra Potentia viviva non

ter, proponaturque voluntati objecta, in qua tendere debet per *Actus* Spei, doloris, & aliarum Virtutum *Supernaturalium*: hoc autem certo haberi non possunt per quocumque *actum* effectum a Fide cautatum, si non addit, sit *Actus Fidei* saltem &c. “ Et huius ratio est, quia ejusmodi *Actus* est illud Fidei lumen, quod, ut 2. quest. 1, art. 4. ait Angelicus „ *Factis videre ea quae creduntur* “ & per quod secundum Apostolum: „ *Videmus non per speculum in Enigmatibus* “: Per id quod is solus est quaedam similitudo objectorum per quem creditorum juxta illud ejusdem Angelici 2. 2. qu. 51. art. 1. „ *Id enim, quod aliquod cognoscitur oportet esse Actuale similitudinem ejus, quod cognoscitur* “.

(4) Ut iam innumis, & confirmatur ex illo Petri: „ *Quasi Lucernae lucenit in caliginoso loco* “.

(5) Nam, ut 2. 2. quest. 4. art. 7. ait „

non potest producere suos *Actus* v. g. in legendo hocse characteres, postquam jam desinita reperitur suo *Actuali* presenti lumine Candela, vel Solis *Formali*, vel saltem, ut ita dicam, proprie *Virtualis*, seu in aliquibus veluti crepusculis aliquo modo continuato, vel durante; & etiam Intellectus noster suos *Actus* producere non potest in ferendo eorum iudicium v. g. de hac nostra questione, postquam illi omnino deficiat suum lumen, usus scilicet rationis dictus. Ergo similiter nostra voluntas *Supernaturaliter*, elevanda non potest suos *Actus Supernaturalis* Charitatis, & Contritionis in amando Deum, & dolendo de peccatis producere, postquam illi defuerit suum contententem lumen, praedictus scilicet Formalis Explicitus *Supernaturalis* Fidei *Actus* certo adhuc saltem proprie *Virtualiter durans*, dum eodem concipere conatur.

IV. Confirmatur ex fundatissimo Consensu Theologorum; in primis D. Thomas 1. 2. q. 62. artic. 4. quaestio: „ *Utrum fides sit prior spe, & spes charitate?* “ respondet dicens: „ *Fides praecedit spem, & spes Charitatem secundum actus*: nam habitus simul infunduntur. Non enim potest in aliquid motus appetitivus tendere, re vel sperando, vel amando, nisi quod est apprehensum sensu, vel Intellectu, per Fidem “ & amat. Unde oportet quod ordine generationis *Fides praecedit spem, & spes Charitatem*. “ Et P. Reuter par. 3. tract. 1. differt. 2. cap. 2. respondens ad q. 1. „ *An, & quomodo Fides Theologica sit necessaria ad Justificationem, & salutem?* “ ait: „ *Fides Actualis Theologica est, semperque fuit necessaria necessitate Medii in re omni homini adulto personalis peccati mortalis reo ad Justificationem, & salutem: est Communis, & certa sententia*. “ Nam Apostolus ad Hebr. &c. Quia Deus hominem adultum peccati mortalis reum non vult justificare, nisi per *Actus* voluntatis liberos, & *Supernaturales* sic de justificationem disponat, *Actus* autem voluntatis *Supernaturalis* non habentur, nisi praecedat cognitio *Supernaturalis* proportionata, quam Deus vult esse *Actum Fidei Supernaturalis* Theologicum, ut

Angelicus „ Ipse ultimus Finis oportet quod prius sit in Intellectu apprehensus. Unde cum ultimus Finis sit quidem in voluntate per spem, & Charitatem, in Intellectu autem per Fidem, necesse est quod Fides sit prima inter Virtutes, quia cognitio non potest proportionate attingere Deum secundum quod est objectum Beatitudinis, sicut tendit in ipsum spes, & Charitas. “ Unde illud quod in ordine *Naturali* operatur praesens lux Solis, vel candelae respectu Potentiae visivae, cum agitur de exteriora directione, & illud etiam quod operatur lumen *Actuale rationis Naturalis*, dum agitur de interiora directione, seu elicentia *Actuum Na-*

innotescit nobis ex PP. CC. & Sacra Scriptura “ . Et P. Antonius Theol. Spec. tract. de Fide Sect. 3. artic. 2. §. 1. inquit „ *Dico I. Actus Fidei necessarius est in re ad salutem necessitate medii omnibus adultis in peccato mortali existentibus, etiam post Baptismum*. “ Probatur, quia nullus adultus existens in peccato mortali justificari potest secundum legem a Deo statutam sine aliquo *Actu Fidei* reipsa elicito &c. Ratio a priori est voluntas Dei &c. Hac autem Fides necessaria ad salutem est *Fides Supernaturalis* nixa testimonio Dei summe veracis, de qua sola loquuntur Scripturae, & Patres &c. “

V. P. Suarez de Gratia par. 3. disp. 8. proponens Capiti 15. titulum, „ *Utrum prima dispositio ad Justificationem necessaria sit Actus Fidei*. “ Num. 1. §. 7. respondet „ *In primis supponimus primam dispositionem ad iustitiam esse Actum Fidei*. Quod est certum de Fide, nam quod Fides fit necessaria ad iustitiam factam, praestitit docuit Christus Dominus Matt. ult. „ *Qui non crediderit, condemnabitur*, & Paulus ad Hebr. II. *Sine Fide impossibile est placere Deo* &c. Cum ergo sine Fide nemo possit placere Deo, profecto nec iustus esse potest, nam qui iustus est, placet Deo, & ideo dicitur *Inustus est Fide vivere*, re, Halabuc &c. Et propterea Paulus in suis epist. praefertim ad Roman. & ad Galatas, hominem dicit justificari per Fidem tamquam per radicem, & Originem iustitiae; & Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 8. in ordine Justificationis primum ponit *Actum Fidei* &c. Manifestum est Fidem requirit ut viam necessariam ad Deum juxta illud: *Accedentem ad Deum oportet credere* &c. “ Neque (ut nimis perperam putat vulgus) hoc Fides consistit in fere sola *Cat. Fidei Professio*, neque in *Actibus Fidei Infusis* collis forsan elicitis, & mane ad plurimum *Moraliter, & Habitualiter* tantum existentibus, vel in praesentibus *Actibus Fidei Acquisita*. Cum hic eximus Theologus in 3. par. D. Thomae tract. 4. de Virt. Penitent. disp. 9. Sect. 7. in 4. ad probandum necessitatem *Actus* praesentis Formalis Doloris pro Sacramento Penitentiae argumentetur ex necessitate *Actus*

aturalium, & humanorum voluntatis, hoc fere (ait idem Angelicus ibi quaest. 2. art. 1. & qu. 171. art. 2.) operatur in Ordine *Supernaturali* lumen *Actuale*, hoc est *Actus Formalis*, vel quasi *Formalis Fidei divinae* circa directionem, & elicentiam *Supernaturalium Actuum* ipsius voluntatis *Supernaturaliter* elevata. Ita se habet nobis *Supernaturaliter* innotescunt, sicut se habet lumen *Naturale* ad ea, quae primordialiter cognoscimus &c. sicut manifestatio Corporalis Visionis fit per lumen *Corporale*, ita etiam manifestatio Visionis Intellectuales fit per lumen *Intellectuale*. “